

PĀRDAUGAVAS BĒRNU UN JAUNIEŠU CENTRS „ALTONA”

Altonavas iela 6, Rīga, LV-1004, tālrunis/fakss 67612354, e-pasts pbjcaltona@riga.lv

NOLIKUMS

Rīgā

2022.gada 7.martā

Nr.BJCP-22-2-nos

Bērnu un jauniešu vizuālās mākslas konkurss-izstāde “Latvijas 2022. gada dzīvnieks, kukainis un putns”

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šis nolikums nosaka kārtību, kādā norisinās Bērnu un jauniešu vizuālās mākslas Konkurss-izstāde “Latvijas 2022. gada dzīvnieks, kukainis un putns” (turpmāk - Konkurss).
2. Konkursa mērķi ir:
 - 2.1. Veicināt bērnu un jauniešu radošo spēju attīstību, izteikt sevi ar vizuālās mākslas izteiksmes līdzekļiem un paust savu attieksmi pret dzīvo dabu;
 - 2.2. Pilnveidot bērnu un jauniešu zināšanas par Latvija gada dzīvnieku, kukaini un putnu.
3. Konkursa uzdevums ir
 - 3.1. Popularizēt vizuāli plastiskās mākslas interešu izglītības programmas;
 - 3.2. Veicināt bērnu un jauniešu zināšanas par Latvijas gada dzīvnieku, putnu un kukaini paplašināšanu, piedaloties digitālajā viktorīnā;
 - 3.3. Izvērtēt konkursa labākos darbus atbilstošās vecuma grupās;
 - 3.4. Iekārtot Konkursa dalībnieku darbu izstādi Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā.
4. Konkurss rīko Pārdaugavas bērnu un jauniešu centrs “Altona” (turpmāk – PBJC “ALTONA”) sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sporta un jaunatnes pārvaldi (turpmāk – Pārvalde) un LU Botānisko dārzu.
5. Iestāde nodrošina Ministru kabineta 2009.gada 24.novembra noteikumu Nr.1338 “Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos” noteiktās prasības.

6. Latvijas Republikas Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumos Nr.360 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" noteiktās prasības.
7. Informācija par Konkursa norisi pie PBJC "Altona" metodiķes Janas Liepiņas, tālrunis 26306103, jliepina7@edu.riga.lv.

II. Konkursa norises vieta un laiks

8. Konkurss notiek no 2022. gada 08.aprīļa līdz 2022. gada 27.aprīlīm.
9. Konkursa izstāde notiek Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā, Kandavas iela 2 no **13.04.2022.** līdz **24.04.2022.** un apskatāma www.altona.riga.lv un <https://www.facebook.com/pbjcaltona> digitālā vidē.
10. Konkursa nolikums un informācija par Konkursu tiek publicēta tīmekļvietnē www.intereses.lv un Iestādes tīmekļvietnē www.altona.riga.lv.

III. Konkursa dalībnieki, pieteikumu iesniegšana un dalības nosacījumi

11. Konkursā piedalās Rīgas izglītības iestāžu vizuālās mākslas pulciņu audzēkņi (turpmāk – Dalībnieki) šādās vecuma grupās:
 - 11.1. sākumskolas vecuma grupa (1. – 4.klase);
 - 11.2. pamatskolas vecuma grupa (5. – 9. klase);
 - 11.3. vidusskolas vecuma grupa (10. – 12. klase un jaunieši līdz 25 gadiem);
 - 11.4. speciālo izglītības iestāžu audzēkņu grupa.
12. Pieteikuma anketas dalībai Konkursā (pielikums 1) nosūta elektroniski izglītības metodiķei Jana Liepiņai jliepina7@edu.riga.lv līdz **08.04.2022.**, pēc pieteikuma saņemšanās tiks nosūtīta saite uz digitālo viktorīnu.
13. Konkursa tēma:
 - 13.1. Dalībnieki pēta un vēro Latvijas gada dzīvnieku - zebieksti, putnu – svīri un kukaini skujkoku dižkoksngrauzi (pielikums 2);
 - 13.2. Dalībnieki attēlo piedāvātos iemītniekus brīvā dabā savos radošajos darbos un pielieto dažādas vizuālas mākslas tehnikas;
 - 13.3. Dalībnieki iepazīstas ar informāciju par Latvijas 2022. gada dzīvnieku, putnu un kukaini un piedalās digitālajā viktorīna Kahoot vietnē.
14. Noformēšana:
 - 14.1. Vizuālas mākslas darbiem:
 - 14.1.1. Darba formāts A3.
 - 14.1.2. Darbus noformē uz pelēka kartona.
 - 14.1.3. Darbus nerāmē un nestiklo.
 - 14.1.4. Uzņem divus fotoattēlus. Darbu nofotografē bez vizītkartes un ar vizītkarti.

15. Darbam priekšpusē labajā apakšējā stūrī jāpielīmē datorrakstā noformēta vizītkarte. Vizītkartes noformējums: (izmērs 4 x 10 cm, fonts Times New Roman, burtu lielums 14).

Vizītkartes paraugs:

<p>“DARBA NOSAUKUMS” Autora vārds, uzvārds Vecuma grupa (gadi) Izglītības iestāde Skolotāja vārds, uzvārds</p>

16. Darbus iesniedz:

16.1. Klātienē **Ruses iela 13, 07.04.2022. un 08.04.2022. no plkst. 9:00-17:00**

16.2. Elektroniski iesūtot bildi digitālajai izstādei līdz **08.04.2022. plkst. 17.00.**

17. Konkursa dalības nosacījumi:

17.1. Laicīgi saņemts darbs klātienē;

17.2. Nosūtītas darba bildes un pieteikums;

17.3. Aizpildīta konkursa viktorīna;

17.4. Katrs dalībnieks izstādē var piedalīties ar **vienu** darbu;

17.5. Pedagoģs var pieteikt ne vairāk kā **5 darbus**.

18. Kolektīva vadītājam pirms pieteikuma iesniegšanas jāsaņem rakstveida piekrišana no **nepilngadīgo kolektīva dalībnieku likumiskajiem pārstāvjiem vai pilngadīgajiem dalībniekiem** Dalībnieku fotografēšanai vai filmēšanai Konkursa laikā un fotogrāfiju vai audiovizuālā materiāla publiskošanai pēc Konkursa.

IV. Vērtēšanas noteikumi

19. Konkursa Dalībnieku sniegumu vērtē Iestādes izveidota un apstiprināta vērtēšanas komisija, klāt pierēķinot Kahoot viktorīnas saņemtus punktus.

20. Konkursa darbi tiek vērtēti 10 punktu sistēmā:

20.1. atbilstība tēmai (no 1 līdz 10 punktiem);

20.2. mākslinieciskums (no 1 līdz 10 punktiem);

20.3. oriģinalitāte (no 1 līdz 10 punktiem);

20.4. izpildījuma kvalitāte (no 1 līdz 10 punktiem);

20.5. Kahoot viktorīnā saņemtais punktu skaits.

21. Vērtēšanas komisijai ir tiesības lemt par diplomu nepiešķiršanu vai vairāku piešķiršanu, kādā no nominācijām.

22. Vērtēšanas komisijas lēmums ir galīgs un neapstrīdams.

V. Konkursa laureātu apbalvošana/rezultātu paziņošana

23. Konkursa laureātu apbalvošana un darbu saņemšana notiek **2022. gada 27.aprīlī** Pārdaugavas bērnu un jauniešu centrā “Altona”, **Altonavas ielā 6, plkst. 16:00.**
24. Informācija par Konkursa rezultātiem 2022. gada 28.aprīlī tiek publicēta Iestādes tīmekļvietnē www.altona.riga.lv un www.intereses.lv .
25. Laureātu apbalvošana notiks atkarībā no valstī pieņemtajiem ierobežojumiem.

Direktore

M. Bernande

Liepiņa, 26306103

Pielikums 1
Bērnu un jauniešu vizuālas mākslas
Konkursa izstāde „Latvijas 2022. gada dzīvnieks, kukainis un putns”
nolikumam

DALĪBNIĒKU SARAKSTS

Pārstāvētā iestāde, pulciņš

Nr. p.k.	Dalībnieks			Darba nosaukums	Pedagogs
	Vārds, uzvārds	Vecum a grupa	Gadi		Vārds, Uzvārds Tālrunis, e pasts.

Liepīņa 26306103

Informācija un bildes iedvesmai:

Zebiekste (*Mustela nivalis*) ir vismazākais [sermuļu dzimtas](#) (*Mustelidae*) [plēsējs](#).

[Latvijas Nacionālais dabas muzejs](#) ir nosaucis zebieksti par [Gada dzīvnieku 2022](#).

Zebieksti citās valodās sauc arī par **mazo zebieksti** un **peļu zebieksti**. Latīniskais nosaukums *Mustela nivalis* nozīmē — sniega sermulis. Šādu vārdu zebiekste ir ieguvusi tādēļ, ka ziemā viscaur balts ir gan tās kažoks, gan astes gals, kas [sermuļiem](#) ziemā ir melns.

Zebiekste dzīvo Eiropā.

Zebiekste ir ne tikai mazākā sermuļu dzimtā, tā ir arī mazākais plēsējs visā pasaulē. Lielākais plēsējs uz sauszemes ir leduslācis, kas var svērt pat veselu tonnu, tas nozīmē, ka leduslācis ir apmēram 25 000 reižu lielāks par zebieksti.

Zebiekste ir slaida, gara un veikla. Tai ir īsas kājas, garš kakls un saplacināta galvas forma. Ausis nelielas, platas un noapaļotas, acis salīdzinoši lielas un apaļas, purniņš strups un aste īsa.

Vasarā zebiekstes kažoks ir brūns ar baltu pavēderi, pakakli un pazodi. Rudenī ziemeļu reģionu zebiekstes kažoks kļūst balts līdz pašam astes galam. Dienvidu reģionos, kur sniegs nekad neuzsnieg, zebiekste paliek brūna visu gadu. Pie mums Latvijā zebieksti mēdz sajaukt ar sermulī. Lai arī sermulis ir lielāks, masīvāks un smagāks par zebieksti, visvieglāk abus atšķirt pēc astes. Zebiekstes aste, salīdzinot ar sermuļa asti, ir īsa, turklāt vasarā tā ir viscaur brūna kā pārējais kažoks, bet ziemā pilnīgi balta. Toties sermulim astes gals ir melns gan vasarā, gan ziemā.

Zebiekste ir aktīva visu gadu un mēdz medīt gan naktī, gan dienā.

Dzīvnieks pārvietojas lunkaniem lēcieniem, kas parasti ir 25—35 cm gari. Ziemā labprāt nirst sniegā, pārvietojas zem sniega un pēc 0,5—1 metriem atkal iznirst. Novērojot pēdas

sniegā, var redzēt zigzagotas lēcienu virtenes, kas nomainās ar ieniruma un pēc tam izniruma caurumiem kupenā.

Zebiekstes galvenā barība ir mazie grauzēji. Ja nav pieejami grauzēji, zebiekstes medī arī kukaiņus un ķirzakas, izēd no ligzdām olas un mazos putnēnus.

Ziemeļamerikas indiāņiem zebiekstes noķeršana un turēšana mājās apstākļos nozīmēja iegūt amuletu laimei. Viduslaikos Eiropā uzskatīja, ka vienīgais dzīvnieks, kas spēj nomedīt pūķi, ir zebiekste.

Latvijā zebieksti uzskatīja par lietuvēnu, kas nakts laikā nodzen saimnieka zirgus. Faktam, ka zebiekste jāz zirgus, ir atrasts arī racionāls skaidrojums. Zebiekstei garšo sāls, bet zirgi svīst. Savukārt sviedri satur sāls kristāliņus. Zebiekste kāpelē pa zirga krēpēm, skraida pa tā muguru un laiza izžuvušo sviedru sāļos pilienus. Jo aktīvāk zebiekste skraida, jo vairāk zirgs bailēs svīst.¹

¹ <https://lv.wikipedia.org/wiki/Zebiekste>

Svīre (*Apus apus*) ir vidēja auguma svīru dzimtas putns, kas sastopams Eiropā, Āzijā un Āfrikā.

Par 2022. gada putnu Latvijas Ornitoloģijas biedrība izvēlējusies svīri.

Svīre ir gājputns visā savā izplatības areālā. Tā ligzdo visā Eiropas teritorijā, sākot ar Spāniju un Īriju rietumos un beidzot ar Ķīnu un Sibīriju austrumos.

Latvijā svīre ir parasta un izplatīta ligzdotāja visā teritorijā, pārsvarā sastopama cilvēku apdzīvotās vietās, retāk mežos.

Svīre ir izcila lidotāja un spēj veikt dažādus akrobātiskus manevrus

Svīre ir slavena ar savu lidotprasmi, tās vārpstveida ķermenis ir lieliski tam piemērots. Aste īsa un dziļi šķelta, spārni smaili, šauri un gari.

Svīres apspalvojums ir tumši brūns, bet lidojumā izskatās melns. Pazode tai ir pelēcīgi balta, kas no attāluma nav redzama. Tēviņš un mātīte ārēji izskatās gandrīz vienādi. Ja aplūko abu dzimumu putnus tuvumā un vienu otram blakus, tad var redzēt, ka tēviņam ir izteiktāks spalvu metāliskais spīdums un tas ir nedaudz lielāks. Jaunie putni ir melni, tumšāki par pieaugušajiem, un to baltās pazodes spilgtāk izceļas.

No visiem putniem pasaulē svīre pavada visvairāk laika gaisā, tā visu laiku ir spārnos. Svīre nolaižas tikai, lai perētu un pabarotu bērnus. Lidojumā tā spēj veikt lielāko daļu visu dzīvībai nepieciešamo funkciju. Šis putns gaisā ēd, visbiežāk arī gul, pat dzer. Svīre ir ne tikai virtuozā lidotāja, tā ir arī ļoti ātra un spēj attīstīt ātrumu 31 metrs/sekundē (112 km/stundā). Gada laikā tā nolido vismaz 200 000 km.

Svīres ir sabiedriski un skaļi putni. Mēdz ligzdot kolonijās, baroties kopā lielākā barā un bieži sasaukties viena ar otru. Barošanās vietās, kas bagātas ar kukaiņiem, var izveidoties lieli svīru bari. Tās parasti ir dažādas teritorijas ūdeņu tuvumā: pie ezeriem, purvos, upju krastos un citās līdzīgās vietās. Svīrei ir ļoti laba redze.

Svīre pie putnu būra

Svīres olas

Svīres ligzdu veido vai nu kādā klints iedobē, vai koka dobumā, bet ļoti bieži piemērotu vietu ligzdai tās atrod cilvēku celtās konstrukcijās.

Dējumā ir 2—3 baltas olas, kuras perē abi vecāki. Katru dienu, lai pabarotu putnēnus, svīre nolido apmēram 900 km. Saķertie kukaiņi ar siekalām tiek salipināti nelielā bumbiņā, un lipekļi noglabāts īpašā rīkles maisā. Šādā bumbiņā ir apmēram 500 kukaiņu. Vienā barošanas reizē svīre var pabarot tikai vienu putnēnu.

Skujkoku dižkoksngrauzis (latīņu: *Tragosoma* *depsarium*) —
koksngraužu vaboļu suga.

Latvijā šī suga ir reti sastopama un ir ierakstīta Latvijas Sarkanajā grāmatā kā 0 kategorijas suga. Ir zināmi tikai daži eksemplāri, kuri atrasti Latvijas ziemeļrietumos un ziemeļaustrumos. Kopš tā laika skujkoku dižkoksngrauzis Latvijā nebija konstatēts 80 gadus, līdz brīdim, kad 2008. gada jūlijā šī suga tika novērota Slīteres nacionālajā parkā, Bažu purva nodedzinātajā apgabalā. □

Pieauguša skujkoku dižkoksngrauža ķermeņa krāsa ir brūna vai sarkanīgi brūna. Ķermeņa forma iegarena, pats ķermenis robusts. Kopējais ķermeņa garums variē no 16 līdz 36 mm.

Skujkoku dižkoksngrauzis sastopams skujkoku mežos Eirāzijā un Ziemeļamerikā.

Skujkoku dižkoksngrauzis ir holometabols kukainis — tā attīstība notiek ar pilnīgo metamorfozi (ola → kāpurs → kūniņa → pieaugušais īpatnis → ola). Kāpuri barojas dziļi aplievā (jaunas koksnes slānis), un tajā iztaisa plašas, garas ejas, pildītas ar skaidām. Skujkoku dižkoksngrauža kāpuri šad un tad sastopami kopā ar lielā dižkoksngrauža (*Ergates faber*) kāpuriem. Kūniņas stadija notiek ārējā aplievā, jūnija un jūlija mēnešos. Pieaugušie parādās jūlijā, augustā. Kopējais dzīves cikls ilgst no trīs līdz

četriem gadiem. Šie koksngrauži ir aktīvi naktī, tāpēc dienā tie slēpjas plaisās vai zem mizas.[4]

Skujkoku dižkoksngrauža klātbūtni var konstatēt pēc tā raksturīgajām izskrejām. Izskreju malas, atšķirībā no lielā dižkoksngrauža (*Ergates faber*) izskrejām ir "nekārtīgākas", to mala ir robaina (lielā dižkoksngrauža izskrejas ir ar gludu malu).

Galvenais skujkoku dižkoksngrauža ietekmējošais faktors ir piemērota biotopa esamība. Šai sugai nepieciešami veci, dabiski (neapsaimniekoti) skujkoku, priežu vai egļu meži ar kritālām. Priekšroka tiek dota kritālām, kas ir saules apspīdētas, kā arī uz sausas augsnes nogabaliem atrodošas.

Skujkoku dižkoksngrauzis ir viena no retākajām koksngraužu sugām. Šī suga ierakstīta Latvijas Sarkanajā grāmatā kā 0 kategorijas suga. Pie 0 kategorijas sugām pieskaita izzudušās sugas. Turklāt skujkoku dižkoksngrauzis ir iekļauts dabisko mežu biotopu indikatorsugu sarakstā kā tipisks un raksturīgs vecu boreālo skujkoku mežu elements. Veci boreālie skujkoku meži ir Eiropas Savienības prioritāri aizsargājams biotops.

Galvenais iemesls, kāpēc suga ir apdraudēta ir mežu apsaimniekošana. Koksngrauzim nepieciešamas kritalas (vismaz 3—4 gadus vecas), tāpēc sanitārās cirtes, kā arī kailcirtes šai sugai ir lielākais drauds. Gadījumos, ja vietās, kur sastopama vabole, trūkst jaunu priežu (vai egļu, lapegļu) kritalu, ieteicams atklātās vietās nogāzt un atstāt dažas priedes. Kalstošus kokus un kritalas no audzes nedrīkst izvākt. Vējgāzes un ugunsgrēki varētu būt skujkoku dižkoksngrauzi pozitīvi ietekmējoši faktori.